

APROAPE LIBER, DANIEL CRISTEA-ENACHE

Silvia MUNTEANU¹
yonk_1174@yahoo.com

ABSTRACT: This review aims to reveal the way in which society affects a human being. The author is a literary critic, but, his latest book – *Almost free* – tries to analyze the society. Daniel Cristea-Enache is an intelligent man who used irony as his own weapon to punish. Feeling almost free, as the title suggests, the writer shows that he is conscious of all the problems and he takes action. All his articles prove that the author cannot stay inactive, that is why he is writing.

KEYWORDS: culture, irony, perspectives, society, word.

Daniel Cristea-Enache este, incontestabil, un nume în lumea literară contemporană. Având o cultură solidă și o inteligență spontană, criticul se impune printr-un umor mușcător, prelungit în volumul de față dincolo de limitele literaturii. Ultima sa carte – *Aproape liber* (Publicistică, Curtea Veche Publishing, 2016, 298 p.) dezvăluie drama intelectualului român într-o perpetuă epocă de tranziție.

Cu abilitatea-i caracteristică, Daniel Cristea-Enache a reușit, cu o subtilă detașare, să se implice în probleme societății contemporane și să critice sau să ironizeze tot ceea ce ne afectează la nivel social, profesional, politic. Este un volum reconfortant prin firescul abordării, un volum de publicistică ce oferă un spectacol de idei izvorâte din mintea unui erudit. Cartea m-a atras prin dimensiunea ei implicit ironică și prin arta cu care autorul reușește să sublinieze artificialitatea cotidianității.

Cu un titlu voit ambiguu – *Aproape liber* – autorul pune sub semnul încarcerării omul contemporan, căruia nu-i rămâne decât cuvântul scris să-și exprime opiniile. Cartea este o oglindă a erei contemporane, în care ochiul criticului își fixează, rând pe rând, privirea asupra evoluției societății după epoca de aur, clasei politice, noilor generații și statutul intelectualului: I. Judecăți, II. Politicieni și intelectuali, III. Un alt public, IV. Chiță de portret, V. Zona lirică, VI. Carrousel. Definitorie pentru eseist rămâne luciditatea, o luciditate amară cu care percepe realitatea.

¹ Dr. în filologie, profesor. de Limba și literatura română la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika”, Comănești, județul Bacău.

Foto: Coperta cărții: Daniel Cristea-Enache, *Aproape liber*, Curtea Veche Publishing, 2016, 298 p.

Nota dominantă a volumului pare a fi ironia. Contemporanul este denumit *omul rațional*, o metaforă ce înglobează sensuri precum superficialitatea, incultura, răutatea, egoismul. E o antifrază perfect adaptată individului atotștiutor, suficient sieși, brutal cu semenii, dar contemporan, ancorat puternic în lumea de azi, care promovează nonvaloarea.

Un alt aspect care se cere discutat în cartea lui Daniel Cristea-Enache îl constituie problematica învățământului românesc. Globalizarea și societatea de consum reprezintă îngrijorări legitime, pe care nu ezită să le verbalizeze, punând în lumină modul în care mass-media discreditează constant dascălii sau promovează trecerea într-un con de umbră a somităților într-un domeniu (pe criteriul vârstei): „*Acest articol se dedică tuturor profesorilor mei de care mă desparte o generație și de la care am învățat carte. De ce să nu mai învețe și alții?*” (p. 48).

Pentru a da răspuns întrebărilor care îl macină, scriitorul nu renunță la esența scrisului. Se întrevede în aceste articole și moralistul, care este un obstinat, ce continuă să meargă mai departe într-o lume literară plină de amabilități aparente și de răutăți în străfunduri. Frânturi din trecut îi invadează existența, de aceea criticul își propune să atace problema fundamentală a atitudinii individului crescut în comunism, dar trăitor în așa-zisa democrație postdecembristă.

Sfidând aparențele și înfruntând limitarea, Daniel Cristea-Enache își asumă libertatea iluzorie oferită de scris, cum însuși declară: „*nu fac decât un rezumat banal al argumentelor cu care este astăzi desființat, la noi, un intelectual; unul autentic și realmente preocupat nu numai de problemele și interesele lui, ci și de problemele societății în care trăiește*” (p. 68).

Întreaga substanță a cărții gravitează în jurul acestei probleme: înfruntarea demonilor trecutului. Din păcate, trecutul nostru s-a impregnat adânc și o mentalitate cu greu poate fi schimbată: „*...realizez că libertatea mea nu este nici completă, nici perfectă. [...] Nu mă simt deci liber, ci aproape liber, iar acest aproape a ajuns să mi se pară la fel de important ca libertatea însăși*” (p. 298).

Daniel Cristea-Enache se impregnează în memoria lectorului cu sentimentul unui mod unic de percepție a lumii. Ceea ce răzbate din acest

volum este radicalismul trăirii, detectabil în substratul polemic al articolelor. Sunt articole de atitudine, în care autorul pune în lumină problematica obsedantă a individului aflat în fața Timpului, căruia nu-i rămâne decât supraviețuirea prin cultură. Criticul și-a permis, *aproape liber*, să vorbească despre o întreagă epocă și despre frământările noastre, cărora le insuflă trăire cu un vădit spirit critic. Nu degeaba cartea sa a devenit *Cartea anului*...